

Thorskva
Elisabeth Hagen (27)
var samboer med
Finn Kvaalem (56):

Nå må jeg være mamma og pappa

Det er tøft å være alene med ansvaret for Anne, sier Elisabeth Hagen (27). For fem måneder siden døde hennes samboer, skuespilleren Finn Kvaalem (56), av kreft. — Jeg savner ham forferdelig, sier Elisabeth. Men jeg er takknemlig for den støtten jeg får av hans familie i dag.

Pappa sover. Lille Anne, et år og ti måneder, ser på bildet av faren sin med store, brune øyne.

Bildet er tatt på gården hjemme i Seljord for et drøyt år siden. Anne sitter høyt på Finn Kvaalems arm. Og begge smiler strålende inn i kamera.

Elisabeth, 27 år, stryker datteren gjennom den mørke luggen.

— Ja, nå sover pappa, sier hun.

— Hun er for liten til å forstå at «død» betyr at Finn er borte for

bestandig. Noen ganger tror Anne at pappa bare er på jobb, sier Elisabeth.

Og når Anne blir stor nok til å forstå at pappa aldri kommer tilbake, håper Elisabeth at hun likevel har greid å holde minnene levende hos datteren.

Forståelse hos hans kone.

Det er fem måneder siden skuespilleren Finn Kvaalem døde av kreft. Han døde hjemme i Sel-

jord i Telemark, på gården hvor han ble født.

Han etterlot seg to kvinner. Og to barn.

Hans kone Jorunn (55) ligger på pleiehjemmet i bygda. For fem år siden fikk hun hjerneslag. Hun ble lammet i den høyre siden og ble bundet til seng og rullestol.

Mens Elisabeth Hagen var Finn Kvaalems unge samboer de siste tre årene han levde.

— Jeg ringte til Jorunn etter at Finn var død, forteller Elisabeth.

101046

— Finn rakk bare å kladde et testamente. Hans siste ønske for mitt og Annes vedkommende var at vi skulle få overta den leiligheten vi tre hadde bodd sammen i i Oslo.

Slik gikk det også. I dag bor Elisabeth og Anne i samme gård som Finn Kvalems sønn Olav (33), hans kone og tre barn.

— Vi er blitt en sammensveiset familie, sier Elisabeth. — Og for meg er det en enorm trygghet å vite at Anne har en storebror som for-guder henne. Og som vil ta seg av henne hvis noe skulle skje med meg...

Finn er min store kjærlighet.

Da Finn døde, ønsket jeg bare å legge meg ned selv. Men det var tross alt for mye livsbejaelse i meg til det. Finn sa alltid: «Vi har en eneste forpliktelse i livet — og det er å leve det!» Og det er jeg for så vidt enig med ham i.

— Men jeg vet likevel at jeg har lagt det aller beste bak meg, sier Elisabeth. — Finn var den eneste mannen jeg ønsket å få barn med. Og den eneste mannen jeg visste at jeg aldri kom til å gå fra.

I dag tviler jeg på om jeg i det hele tatt kommer til å flytte sammen med noen igjen. Jeg kommer i så fall til å sammenligne ham med Finn hele tiden. Og da må bare

Elisabeth jobber som servitør på en av Oslos uterestauranter. Det hender at Anne må være med mamma på jobb til barnevakten kommer.

**— NU —
REPORTASJE**

Tekst: Anlaug Sanderød
Foto: Håkon Messel, Thomas Barstad og Varden

for Anne

— Gjennom en av pleierne på hjemmet spurte jeg om hun ville ha besøk av meg før begravelsen. Det ville Jorunn. Og vi sørget sammen. Hun kunne ikke snakke. Men jeg opplevde likevel at jeg fikk en veldig trost fra henne. Det var nok at hun bare var den hun var. Og at jeg visste at hun hadde akseptert mitt og Finns forhold.

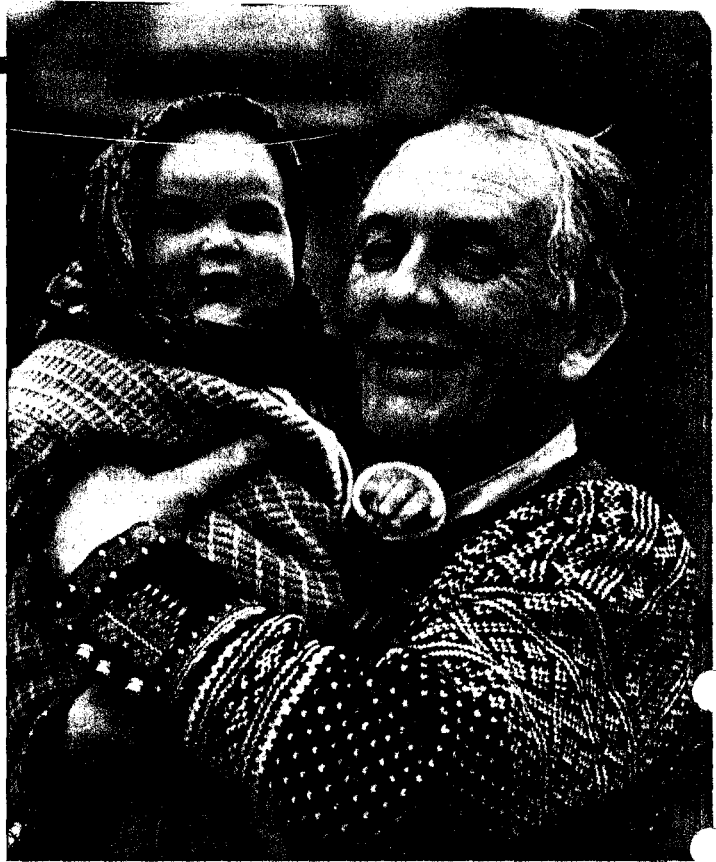
Men uten noen skriftlig avtale, uten noe gyldig testamente, kunne Elisabeth og datteren like fullt stått på bar bakke i dag.

denne eventuelle mannen komme til kort.

Det er først nå Elisabeth føler hun begynner å få hodet litt over vannet igjen.

Møttes på restaurant.

Nå er hun tilbake i arbeidet som servitør på en av Oslos uterestauranter. Hun jobber skift. Og strever hardt for å få endene til å møtes. Og ikke minst for å få kabalen med arbeidstider og barnevakter til å gå opp.

Men til neste vår kommer hun til å søke på videreutdanning.

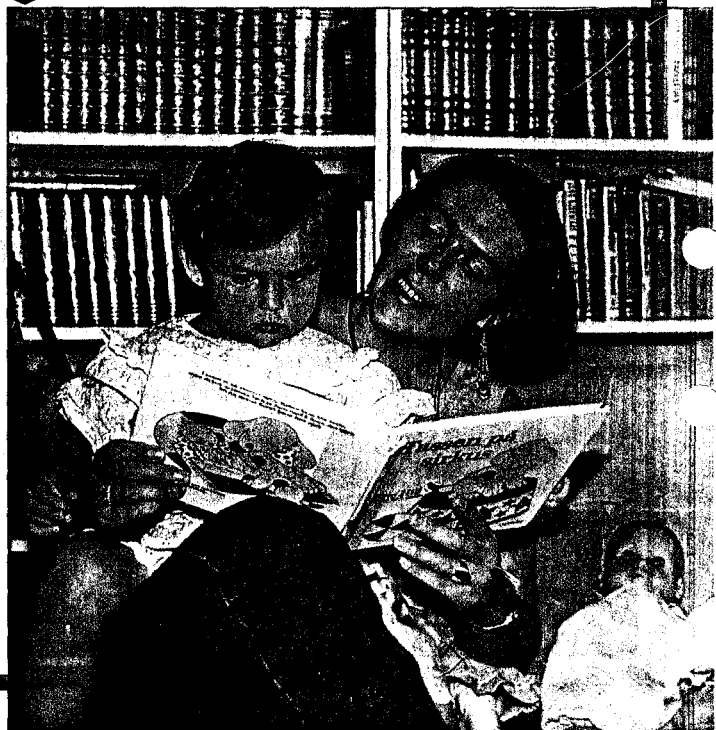
— Og interessen for skuespiller-yrket fikk jeg av Finn, sier hun.

Men det var som servitør hun ble kjent med Finn Kvaalem for fire år

— Finn hadde så lyst til å leve. Nå er Anne og jeg alene. Men jeg skal holde minnet om pappaen hennes levende likevel.

siden. Og da hadde hun lite kunnskap om teater.

— En venninne av meg som var sufflør på Nationaltheatret, fortal-nå, sier Elisabeth.
(Forts. neste side)

Finns kone aksepterte forholdet vårt. Hun er en stor, sjenerøs kvinne

(Forts. fra foreg. side)

te meg at «nå jobbet hun med Finn Kvaalem». Og det var så fantastisk! «Hvem er han?» spurte Elisabeth.

— Noen kvelder senere satt han på restauranten, ved et av bordene hvor jeg serverte. Min venninne presenterte oss. Og Finn og jeg likte hverandre med det samme. Men det var vennskap ved første blick. Ikke kjærlighet, sier hun.

Gode venner.

Finn hadde ingen planer om å etablere noe nytt forhold etter at hans kone var blitt syk. Og slett ikke å flytte sammen med noen.

Vi traff hverandre i juni. I november halvannet år senere satt vi en kveld ute på en gresk restaurant. Vi ble sittende og bare stirre på hverandre. Og lure på hva dette var for noe.

Da vi oppdaget at dette kanskje var kjærlighet, bestemte vi oss for å ta konsekvensene av det også. Og vi ville ikke gå i smug med forholdet vårt. Vi fortalte åpent om det til familie og nære venner. Både i Oslo og Seljord.

— Og det ble møtt med forståelse,

sier Elisabeth litt nølende. — I alle fall var det ingen som ga uttrykk for noe annet overfor oss. Vi fikk bare et eneste brev, fra en kvinne som syntes vi oppførte oss uanstendig overfor Finns kone.

Tøft å være alenemor.

Men Finn hadde snakket med Jorunn om forholdet vårt. Han hadde fått hennes godkjenning før vi flyttet sammen.

Elisabeth har bare besøkt Jorunn to ganger på pleiehjemmet. Da hun var gravid med Anne. Og før Finns begravelse.

— Så jeg kjenner henne mest gjennom Finn. Og jeg kjenner henne som et stort og sjenerøst menneske, sier Elisabeth.

— Det var en av grunnene til at jeg aldri ønsket noen skilsmisse mellom dem. Kanskje var det min måte å gjengjelde hennes sjenerøsitet på . . .

Om jeg hadde tjent på det økonomisk? Det hadde jeg nok. Men jeg har aldri vært flink til å tenke økonomi. Jeg hadde lett for å la slike ting skure.

I dag har ubetalte regninger endtens til å hope seg opp. Det er

soleklart at livet er blitt noen hakk tøffere økonomisk sett. Uansett hvordan jeg snur og vender på det, er jeg jo alene med hovedansvaret for Anne. Og det går ikke alltid rundt. Men hadde jeg greid å organisere økonomien bedre, hadde jeg ikke opplevd at telefonen min f.eks. ble frakoblet. Eller at jeg måtte gå til byen i stedet for å ta bussen . . .

Aldersforskjellen spilte ingen rolle.

En venn av Elisabeth sa en gang: — Tenker du virkelig ikke på at Finn er 29 år eldre enn deg?

— Da svarte jeg som sant var at jeg heller ville leve ett år med Finn, fremfor å leve et helt liv med en annen. Jeg ante ikke den gangen hvor profetisk jeg talte, sier Elisabeth.

Familien var samlet ved Finn Kvaalems begravelse. Fra venstre Finns sønn Olav med kone, Jorunn Kvaalem og Elisabeth.

Finns Kvaalems siste ønske var at Elisabeth og lille Anne skulle få beholde teltigheten de bodde i sammen.

Anne var åtte måneder. Finn Kvaalem hadde begynt på et nytt kapittel i livet. Så viste det seg at det var det siste. Han hadde fått kreft. Han ble operert. Så viste det seg at kreften hadde spredd seg.

— Finn var et fantastisk positivt menneske. Og han hadde en voldsom vilje til å leve. Etter operasjonen frisknet han også til. Vi fikk en fin sommer og høst sammen før han døde.

Han tok farvel med alle.

Den 26. februar klokken halv tre om natten, sier Elisabeth — jeg satt alene hos ham de siste timene. Og han sa: «Ja, ja, Finn Kvaalem. Nå er det altså din tur.» Det var akkurat som om han snakket til en usynlig tredjeperson. Og han gjorde opp status. Han takket sin mor for det hun hadde vært for ham. Han snakket til Jorunn også — og takket henne for årene de hadde hatt sammen.

I tur og orden tok han farvel med de menneskene han var glad i. «Og så ser jeg at jeg slipper å bekymre meg for Anne og Elisabeth,» sa han.

Jeg opplevde at Finn ble hentet. At han var blitt hentet akkurat da. Uansett om han var syk eller ikke . . .

Finn og jeg var som to tvilling-sjeler som var blitt atskilt ved fødselen. Og oppdratt i hver vår verden, i hver vår generasjon. Så fant vi hverandre plutselig en dag. Da kunne han tilføre meg det han hadde gått glipp av. Og jeg kunne tilføre ham mitt.

Hva jeg savner mest? Alt! Aller helst ville jeg gått hjem nå — og fortalt ham om alt jeg hadde snakket med dere om i kveld.

Men han er nok dessverre ikke hjemme, sier Elisabeth. ★ ★ ★

